

--	--	--	--

KOD UCZNIĄ

**ZESTAW ZADAŃ KONKURSOWYCH Z PRZYRODY
DLA UCZNIÓW SZKOŁY PODSTAWOWEJ
ROK SZKOLNY 2013/2014**

ETAP SZKOLNY

Instrukcja dla ucznia

1. Zestaw konkursowy zawiera 22 zadania.
2. Przed rozpoczęciem pracy, sprawdź, czy zestaw zadań jest kompletny.
3. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.
4. Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
5. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem.
Rozwiązania zapisane ołówkiem nie będą oceniane.
6. W nawiasach obok numerów zadań podano liczbę punktów możliwych do uzyskania za dane zadanie.
7. Nie używaj kalkulatora.
8. Nie używaj korektora.

Pracuj samodzielnie.

Czas pracy:
60 minut

Liczba punktów
możliwych
do uzyskania: 40
Do następnego etapu
zakwalifikujesz się,
jeżeli uzyskasz co
najmniej 36 punktów.

POWODZENIA!

Wypełnia komisja konkursowa

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	Razem
Liczba punktów												
Nr zadania	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
Liczba punktów												

Zatwierdzam

Przewodnicząca
Wojewódzkiej Komisji Konkursowej
Ewa Zakosińska
mgr Ewa Zakosińska

Kurator Oświaty
w Lublinie
Krzysztof Babisz
mgr Krzysztof Babisz

Zadanie 1. (1p.)

Wpisz w miejsce kropek, wybrane z ramki, **wszystkie odpowiednie** dla opisanego krajobrazu, określenia.

przekształcony przez człowieka, miejski, przemysłowy, rolniczy, pierwotny, wiejski

Krajobraz I.

Niska rozproszona zabudowa, niewielkie domy, ogrody i sady. Obok domów mieszkalnych znajdują się zabudowania gospodarcze. Za domami rozległe pola z różnorodnymi uprawami.

Krajobraz .....

Krajobraz II.

Kominy fabryk oraz liczne urządzenia przemysłowe i kopalniane. Hale i magazyny zakładów przemysłowych. Rozwinięta sieć dróg, transport samochodowy i kolejowy.

Krajobraz .....

Prezentowana poniżej mapa zawiera informacje o przewidywanym stanie pogody. Wykonaj zadanie 2. i zadanie 3. wykorzystując podane na mapie informacje.

Zadanie 2. (1p.)

Zakreśl kółkiem litery, którymi oznaczono informacje **prawidłowo odczytane z mapy pogody**.

- A. Najniższą temperaturę przewiduje się dla północno-wschodniej Polski.
- B. Ciśnienie na terenie Polski będzie wysokie i zmienne.
- C. Na obszarze Polski wieje wiatr południowy i południowo-wschodni.
- D. Spodziewane są opady deszczu, deszczu ze śniegiem oraz śniegu.
- E. Niebo nad Polską będzie zachmurzone w znacznym stopniu lub całkowicie.

Zadanie 3. (3 p.)

Napisz **prognozę pogody** dla południowej Polski tak, by zawierała wszystkie informacje przedstawione na mapie.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 4. (1p.)

Wybierz z podanych w ramce i wpisz do tabeli **wszystkie określenia**, które poprawnie opisują wskazane klimatyczne (termiczne) pory roku.

*złota polska jesień, wczesna wiosna, wiosna, późna jesień, babie lato, jesień, szaruga
jesienna, wczesna zima*

Klimatyczna (termiczna) pora roku	Określenia opisujące podaną porę roku
przedwiośnie	
przedzimie	

Zadanie 5. (4p.)

Wyjeżdżając na wakacje, Janek zaplanował trasę przejazdu samochodem. Na mapie trasa miała długość 6 centymetrów. Okazało się, że Janek pokonał 360 kilometrów w rzeczywistości. Ustal, w jakiej skali została wykonana mapa?
Zapisz obliczenia i wyraż skalę w postaci liczbowej, liniowej i mianowanej.

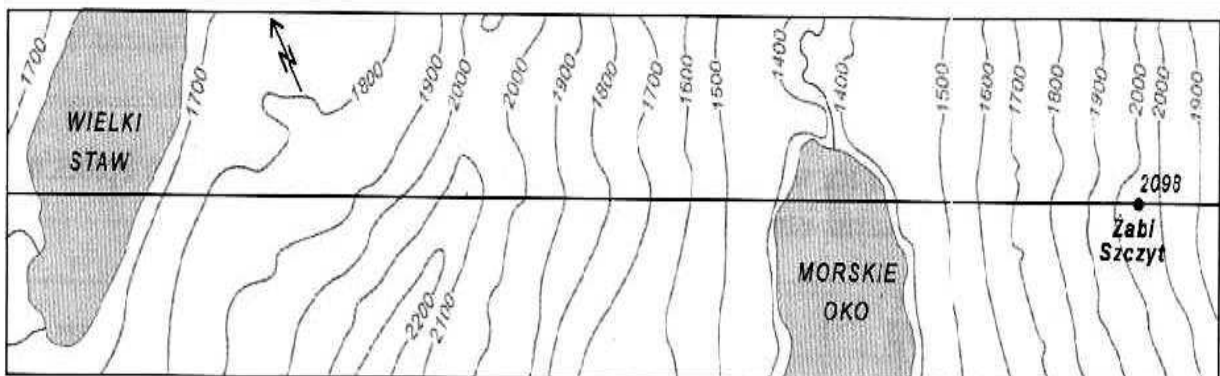
Zadanie 6. (1p.)

W miejscu kropek wpisz nazwę rodzaju mapy.

Mapa, z której można odczytać odległości pomiędzy miejscowościami, położenie stacji benzynowych, przebieg dróg i ich oznaczenia oraz nazwy miejscowości leżących przy tych drogach to mapa .....

Mapa, na której zaznaczono trasy narciarskie, szlaki turystyczne oraz ciekawe miejsca, zabytki i punkty widokowe to mapa .....

Zadania 7, 8., 9., 10., 11. i 12. wykonaj w oparciu o mapę poziomocową przedstawiającą fragment Tatr.

<http://www.edujrinne5.republika.pl/Ucher/Wycieczka%20w%20tatrach/Tatry.JPG>

Zadanie 7. (5p.)

Informacje prawdziwe oznacz literą **P**, natomiast informacje nieprawdziwe- literą **F**.

- A. Morskie Oko leży na wysokości powyżej 1400 m n.p.m.
- B. Żabi Szczyt to najwyższe miejsce na tej mapie poziomicowej.
- C. Wielki Staw leży wyżej niż Morskie Oko.
- D. Zejście z Żabiego Szczytu nad Morskie Oko jest strome i urwiste.
- E. Wysokość względna Żabiego Szczytu wynosi 2098 m.

Zadanie 8. (1p.)

Zakreśl kółkiem literę oznaczającą prawidłowe zakończenie zdania.

Stojąc na brzegu Wielkiego Stawu, możesz zobaczyć

- a. taflę Morskiego Oka.
- b. Żabi Szczyt.
- c. najwyższy punkt na obszarze pokazanym na mapie.
- d. cały szlak z Morskiego Oka nad Wielki Staw.

Zadanie 9. (4p.)

Wykonaj polecenia.

1. Zaznacz na mapie:
  - a. **krzyżykiem** - miejsce położone **najwyżej** na pokazanym obszarze Tatr,
  - b. **kropką** - miejsce położone **najniżej**.
2. Oblicz, jaka jest różnica wysokości pomiędzy miejscem najwyższym i najniższym na pokazanym obszarze. Zapisz obliczenia.

Zadanie 10. (1p.)

Zakreskuj na mapie te fragmenty terenu, z których woda deszczowa spłynie do Morskiego Oka.

Zadanie 11. (1p.)

Zakreśl kółkiem literę oznaczającą prawidłowe zakończenie zdania.

Helikopter TOPR (Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego) leci na akcję ratunkową z Żabiego Szczytu nad Wielki Staw, trasą zaznaczoną czarną linią. Kierunek, w jakim leci helikopter, to

- a. N.
- b. NE.
- c. E.
- d. NW.

Zadanie 12 (1p.)

Wybierz z ramki i zapisz w miejscu kropek nazwy opisanych poniżej skał.

less, granit, wapień, kwarc

Jest to pylasta skała osadowa o żółtoszarej barwie. W czasie suszy skała łatwo kruszy się, gdy jest mokro staje się plastyczna. Pod wpływem działalności wody deszczowej w skałach tych tworzą się wąwozy.

.....

Skała osadowa, dosyć wytrzymała i często wykorzystywana do budowy różnych obiektów. Ma barwę białoszarą, często spotykane są w niej skamieniałości. Skała ta ulega niszczeniu w czasie kwaśnych opadów (np. deszczu).

.....

Jest to skała magmowa. Nazwa tej twardej i odpornej na działanie czynników atmosferycznych skały, pochodzi od łacińskiego słowa granum (ziarno). Może mieć różne barwy, najczęściej jest szara.

.....

Zadanie 13 (1p.)

Wybierz, spośród podanych w ramce, i wpisz do tabeli nazwy wszystkich zwierząt, które występują **tylko w jednym** z podanych środowisk.

dzięciol , wróbel, pływak żółto brzerek, pająk krzyżak, stonka ziemniaczana, mszyca, wiewiórka, kuropatwa, ropucha szara

Las	Pole uprawne	Jezioro

Zadanie 14 (1p.)

Zakreśl kółkiem literę oznaczającą prawidłowe zakończenie zdania.

W piętrze podszytu

- a. żyją głównie płazy i gady, które potrafią wspinać się po wysokich drzewach i konarach.
- b. rosną krzewy i niewielkie drzewa, a wśród nich można spotkać owady, pajęczaki, wiewiórki oraz ptaki.
- c. rosną paprocie, porosty i mchy chroniące ściółkę leśną przed wysychaniem.
- d. żyją duże ssaki oraz liczne ptaki, gdyż jest tutaj najwięcej światła słonecznego.

Zadanie 15. (2p.)

Podaj cztery powody, dla których należy chronić las przed niszczeniem.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

Zadanie 16. (1p.)

Zakreśl kółkiem literę oznaczającą prawidłowe zakończenie zdania.

Do zwierząt żyjących w glebie należą

- a. trzmiel, pasikonik, biedronka.
- b. dżdżownica, turkuć podjadek, kret.
- c. stonka ziemniaczana, mysz, padalec.
- d. szerszeń, jeż, mszyca.

Zadanie 17. (1p.)

Zakreśl kółkiem literę oznaczającą prawidłowe zakończenie zdania.

Zakażenie kropelkowe to

- a. powstanie na skórze pęcherzy wywołanych chorobą wirusową lub bakteryjną.
- b. szkodliwe czynniki wnikające przez skórę z kropelkami wody.
- c. sposób zarażania się wirusami lub bakteriami przez drogi oddechowe.
- d. wysoka gorączka z gwałtownym poceniem się.

Zadanie 18 (2p.)

Wpisz w kratkę literę, która oznacza informację o **najwłaściwszym** sposobie zachowania się w opisanych sytuacjach.

Sytuacja I

W klasie wiele osób choruje na gripę. Codziennie nowi chorzy uczniowie zostają w domu. Aby zachować zdrowie, należy

- a. odwiedzać chorych kolegów i pomagać im w odrabianiu zadań domowych.
- b. jak najszybciej zaszczepić się na gripę w pobliskiej przychodni.
- c. dbać o to, by się nie przeziębiał, właściwie się odżywiać, dbać o odpoczynek.

Sytuacja II

Po wycieczce do lasu w twojej skórze tkwi kleszcz. Należy

- a. natychmiast usunąć kleszcza, smarując go tłuszczem.
- b. zwrócić się do lekarza z prośbą o pomoc w usunięciu pasożyta.
- c. zastosować preparat odstrasżający kleszcze i komary.

Zadanie 19. (4p.)

Wpisz w okienko literę **P**, gdy informacja jest prawdziwa, natomiast, gdy jest nieprawdziwa – wpisz literę **F**.

Rozchodzenie się zapachów w powietrzu świadczy o tym, że zachodzi zjawisko dyfuzji.

Widoczna nad czajnikiem z wrzącą wodą „chmurka” to para wodna.

Drobiny wszystkich znanych nam substancji są takie same.

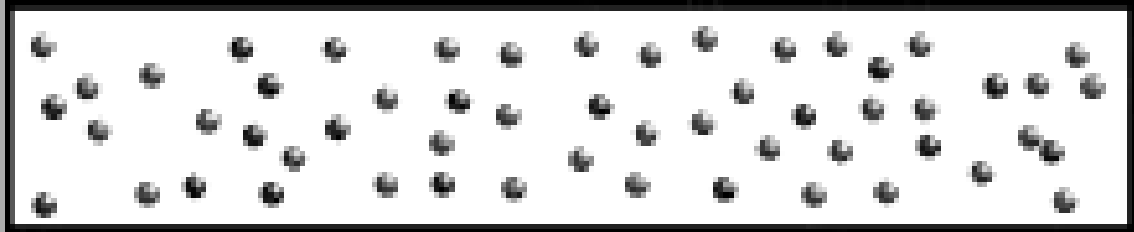
Lód to woda w stanie stałym.

Zadanie 20. (2p.)

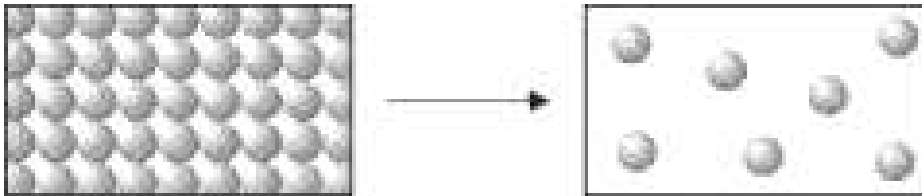
W miejscu kropek wpisz litery oznaczające **wszystkie informacje**, które są prawdziwe dla danego schematu.

Schemat I

- .....
- A. Model przedstawia ciecz.
  - B. Model przedstawia ciało stałe.
  - C. To jest model gazu.
  - D. Drobin y substancji nie mogą się przemieszczać swobodnie.

Schemat II

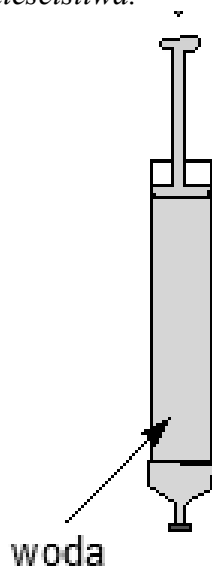

- .....
- A. To przemiana zwana parowaniem.
  - B. To przemiana ciała stałego w gaz.
  - C. Jest to model zmiany stanu skupienia.
  - D. To jest przemiana ciała stałego w ciecz.
  - E. To model przemiany ciekłej wody w parę wodną.

Zadanie 21. (1p.)

Wykreśl **niewłaściwe słowa** z podanego tekstu tak, by informacja o obserwacji w pokazanym doświadczeniu była prawdziwa.

Gdy zamkniemy ujście strzykawki i naciśniemy tłok, to *uda/ nie uda* się wyraźnie zmniejszyć objętość wody. Woda jest *ściśliwa/nieściśliwa*.

<http://www.chemia.sos.pl/matura/wstep-org/ciecz-gaz.png>

Zadanie 22. (1p.)

Po zapoznaniu się z opisem obserwacji wskaż **poprawnie sformułowaną informację**, dotyczącą tego doświadczenia.

Obserwacja

Moneta pięcioletowa przechodzi łatwo pomiędzy dwoma gwoździkami, które zostały wbite w deseczkę. Po ogrzaniu monety nie udaje się przesunąć jej pomiędzy tymi gwoździkami.

W doświadczeniu zaobserwowaliśmy

- zjawisko rozszerzalności cieplnej metali.
- ściśliwość ciał stałych.
- wpływ temperatury na zmianę stanu skupienia.
- sprężystość metalu.